

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

پیشگفتار.....

۵

احادیث و اقوال در دیوان سنایی.....

۷

نتیجه.....

۱۶۲

فهرست احادیث و اقوال.....

۱۶۵

کتابنامه.....

۱۹۲

پیشگفتار

لزوم این تحقیق، دربردارنده شناخت میراث فرهنگی، اجتماعی، هنری و اعتقادی گذشتگان این سرزمین کهن است. زیرا بی توجهی به فرهنگ ملی، منجر به ناتوانی دریافت لطایف هنری، اعتقادی و... باعث احساس بی هویتی و امکان اندیشه‌گریزی، از خود پیگانی و پذیرش الگوهای غیرایرانی را دربردارد و در دراز مدت ساختارهای بومی و سنتی مثبت و مؤثر در تحکیم روابط انسانی و اجتماعی، به وادی فراموشی سپرده خواهد شد. جانشینی ساختارهای تقلیدی، که پیوندی با زندگی اجتماعی، فکری، اعتقادی و عاطفی مردم ایران ندارد، بسیاری از افراد را دچار سرگستگی و از خودبیگانگی خواهد کرد و «از آن‌جا که عمده‌ترین خویشکاری ادبیات، انسان‌سازی است، برای رسیدن به این هدف لازم است، عناصر و عواملی را بجوییم که هم از جنبه‌های عاطفی و هم از جهات دیگر با دل‌های همگان آشنا باشد و صبغه اعتقادی یا سنتی داشته باشد... رسالت عمده ادیبان هم این است که خاطره‌های ازلی را به انسان‌های فرهنگی دیگر انتقال دهند...»^۱ تا کسانی که زندگی را فقط در چنبره تنگ مادی نمی‌نگرند و چشم به زیبایی‌های واقعی و جاودانه دوخته‌اند، به هدایت اندیشه‌ها پردازند و در فکر ساختاری نو و سرنوشت‌ساز باشند. به همین دلیل حافظ صلاهی عام برمی‌دارد و می‌گوید:

ببسا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو در اندازیم
(حافظ، ۵۱۰)

سنایی بعد از تحول روحی، اشعارش سرشار از آیات و احادیث حیاتی تازه می‌یابد و با معنویتی وصف نشدنی و ارشادگرانه، با لحنی آمرانه می‌گوید:

سائق و قائد صراط‌الله به زقرآن‌مدان و به ز اخبار